

Svenska Scoutförbundets Arkiv- och Museikommitté

Till FS, samtliga DS och övriga intressenter

Vad betyder en eventuell försäljning av Kjesäter för Svenska Scoutförbundets arkiv och museum?

I knappt 40 år har Svenska Scoutförbundets arkiv legat på Kjesäter. Där finns även Scoutmuseet sedan drygt 25 år. Det är scoutförbundets Arkiv- och Museikommitté, som har uppdraget att driva förbundets arkivverksamhet och Scoutmuseet. Kommittén består enbart av ideella medarbetare. Genom åren har relativt stora belopp investerats i lokaler och inredning på Kjesäter för att uppdraget ska kunna utföras på ett bra sätt. Det handlar då inte enbart om att bevara det förflutna för framtiden. Inte minst är ett välfungerande arkiv även viktigt för att kunna förse FS, kansli m fl med korrekta beslutsunderlag.

I det här brevet från kommittén tar vi inte ställning till de olika alternativen, när det gäller Kjesäters framtid. Men det förefaller som om underlaget för FSTs kommande beslut den 19 juni nästan uteslutande behandlar själva folkhögskolan. Därför ger vi här även ett kortfattat kompletterande underlag beträffande Förbundsarkiven och Scoutmuseet.

Uppdraget och förutsättningarna idag för att utföra det

Uppdraget för Förbundsarkiven innebär bl a:

- "Att bevara arkivalier från SS, SFS och SSF till kommande generationer, samt att organisera och registrera materialet så professionellt att det kan ligga till grund för akademisk forskning."
 - I Förbundsarkiven bevaras handlingarna från 100 år av scouting i Sverige. De utgör sannolikt Sveriges bäst organiserade föreningsarkiv. Forskning där har bl a resulterat i två doktorsavhandlingar. Arkivet utgör även en väsentlig resurs för förbundsledningen.
 - För arkivalierna och arbetet med dessa finns på Kjesäter ca 400 hyllmeter i s.k. Compactushyllor (hyllor på räls), 10 meter arbetsbänk, kopiator, tre datorer, skrivare, skanner och säkerhetsskåp.
 - Dessutom finns två rum för förråd, inbindning av handlingar och ritningsskåp för stora dokument.
- "Att tillse att biblioteket innehåller en komplett samling scoutlitteratur."
 - I referensbiblioteket finns förutom all utgiven svensk scoutlitteratur även t ex förstaupplagan av *Scouting for Boys* (i kassaskåp) och ett urval av internationell scoutlitteratur (tot ca 2500 volymer).
 - Själva biblioteket upptar ca 70 hyllmeter i biblioteksskåp, men bokförrådet tar även i anspråk delar av övervåningen i museibygnaden, Östra Flygeln.
 - Sedan 1972 upptar Förbundsarkiven och biblioteket drygt 70 kvm av Grafiska Husets källarplan, där samlingarna skyddas genom en säkerhetsgrind av stålgaller.

Uppdraget för Scoutmuseet innebär bl a:

- "Att tillvarata dräkter, märken och föremål som speglar såväl rörelsens utveckling som enskilda större händelser, att i museet söka åskådliggöra scoutrörelsens start i Sverige och SSFs föregångares historia, samt att genom utställningar ge besökarna kunskap och inspiration som berikar scoutarbetet".
 - Museet har idag över 2000 registrerade föremål, bl a 100 år av scoutdräkter, och nya föremål kommer in kontinuerligt. En av de sista bevarade scoutsniporna är det senaste stora nyförvärvet.
 - En planering för att renovera museet är just påbörjad. Syftet är bl a att utställningarna i högre grad ska kopplas till dagens scouting, ska lyfta fram sådant som genom åren gjort scouting framgångsrikt, samt ska inspirera besökarna till ännu bättre egen scoutverksamhet. Samtidigt är ambitionen att göra museet mer upplevelsebaserat och kunna aktivera besökarna mera.
 - Museet disponerar sedan 1985 hela Kjesäters östra flygel, samt dess trädgård. Utställningslokalerna på bottenplanet är i minsta laget, ca 70 kvm. På övre planet finns lager och kontor, samt möjlighet till övernattnings- och enklare matlagning under arbetsperioderna, vilket håller kostnaderna nere.
 - Utanför arkivet i Grafiska Husets källare har i år (2011) även inretts ett nytt förråd och arbetsrum för museet, vilket det i många år har funnits stort behov av.

Konsekvenser av en flyttning från Kjesäter

Investeringskostnader:

- Utan att gå in på detaljer kan här nämnas att man år 2002 beräknade de totala kostnaderna för de investeringar, som fram till dess hade gjorts i Förbundsarkiven (från 1972) och Scoutmuseet (från 1985). Det handlade om drygt 2 000 000 kr i dåvarande (2002) penningvärde. Investeringarna avsåg iordningställande och renovering av lokaler, samt inredning och utrustande av dessa, och en stor del av kostnaderna hade täckts genom bidrag från fonder och stiftelser. En omräkning till dagens (2011) penningvärde ger ca 2,3 Mkr. Dessutom har även efter år 2002 gjorts ytterligare investeringar.
 - Även om inredningen väl idag kan anses avskriven, ger ändå ovanstående belopp, 2,3 Mkr, ett begrepp om vad en återetablering av Förbundsarkiven och Scoutmuseet skulle kosta. Utrustningen är fortfarande användbar, men exempelvis skulle även demontering, flyttning och återmontering av Compactushyllorna, bibliotekskåpen, museimontrarna osv medföra avsevärda kostnader.
 - Till ovanstående kostnad för att iordningställa lokaler och inredning kan även komma kostnader för att anskaffa lokaler, som är lämpliga att använda för ändamålet (inte minst brand- och inbrottssäkra), och som dessutom kan garantera fortfarighet i arbetet. För att på ett ansvarsfullt sätt kunna ta hand om arkivalier och museiföremål, klara av att arbeta rationellt med dem, samt göra dem tillgängliga, behövs alltså – enligt ovan – totalt minst 220 kvm. Lokalerna måste även ligga någorlunda samlade, eftersom arbetet kräver tillgång till de olika delarna av verksamheten samtidigt.
 - En slutsats bör kunna bli, att man vid en försäljning av Kjesäter behöver öronmärka ca 2 500 000 kr av försäljningsintäkterna för att flytta och återetablera Svenska Scoutförbundets arkiv och museum.

Driftkostnader:

- I dagsläget betalar Svenska Scoutförbundet 12 000 kr årligen till Kjesäter i hyra för arkiv- och musei-lokalerna.
 - Det lär vara svårt att hitta andra lämpliga lokaler inom 10 – 15 mils avstånd från Stockholm, som inte medför avsevärt högre hyreskostnader. Om lokalerna förlades nära Stockholm, med goda kommunikationsmöjligheter, skulle dock arbetsstyrkans reskostnader kunna minska något (budgeterade till 13 000 kr för 2011).
 - En flyttning från Kjesäter torde alltså medföra ökade driftkostnader för verksamheten.

Tillgänglighet mm:

- Nuvarande placering på Kjesäter innebär att såväl arkiv som museum i praktiken är relativt svårtillgängliga för både besökare, arbetsstyrka, forskare och förbundsledning. Idag krävs exempelvis avsevärd framförhållning och planering för att ge forskare möjlighet att arbeta i arkivet (de får naturligtvis inte botanisera i det helt på egen hand). Delar av dokumentarkivet och bildarkivet förvaras dessutom på Riksarkivet, vilket kan medföra behov av att transportera material mellan Stockholm och Vingåker.
 - En placering av Förbundsarkiven och Scoutmuseet i eller nära Stockholm skulle kunna öka deras tillgänglighet, så att fler besökare hittade dit. Samtidigt skulle såväl forskning som arbete i arkiv och museum kunna förenklas betydligt.

Inför förbundsstämman den 19 juni 2011

Beslutet om Kjesäter på den extra förbundsstämman gäller alltså inte enbart folkhögskolans framtid. Det avgör även hur 100 år av scouthistoria i fortsättningen ska bevaras och göras tillgängliga.

Mer uppgifter om Svenska Scoutförbundets arkiv- och museiverksamhet finns på hemsidan för SSFs Arkiv- och Museikommitté: <http://scouthistoria.ssf.scout.se/>. För frågor eller kompletteringar kontakta någon av oss i kommitténs styrelse, SAMS, (kontaktuppgifter på hemsidan) eller undertecknad: haj@ubab.se.

Vaxholm 2011-05-10,
för Svenska Scoutförbundets Arkiv och Museikommitté,

Hans-Åke Jansson
/ordförande/